პროლეტარელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

13 ოქტომბერი ოთხშაბათი 1971 წელი № 236 (15146)

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან ● № 236 (15146)

100

ზაქარია ფალიაშვილის ეროვნული დაბადების 100 წლისთავი

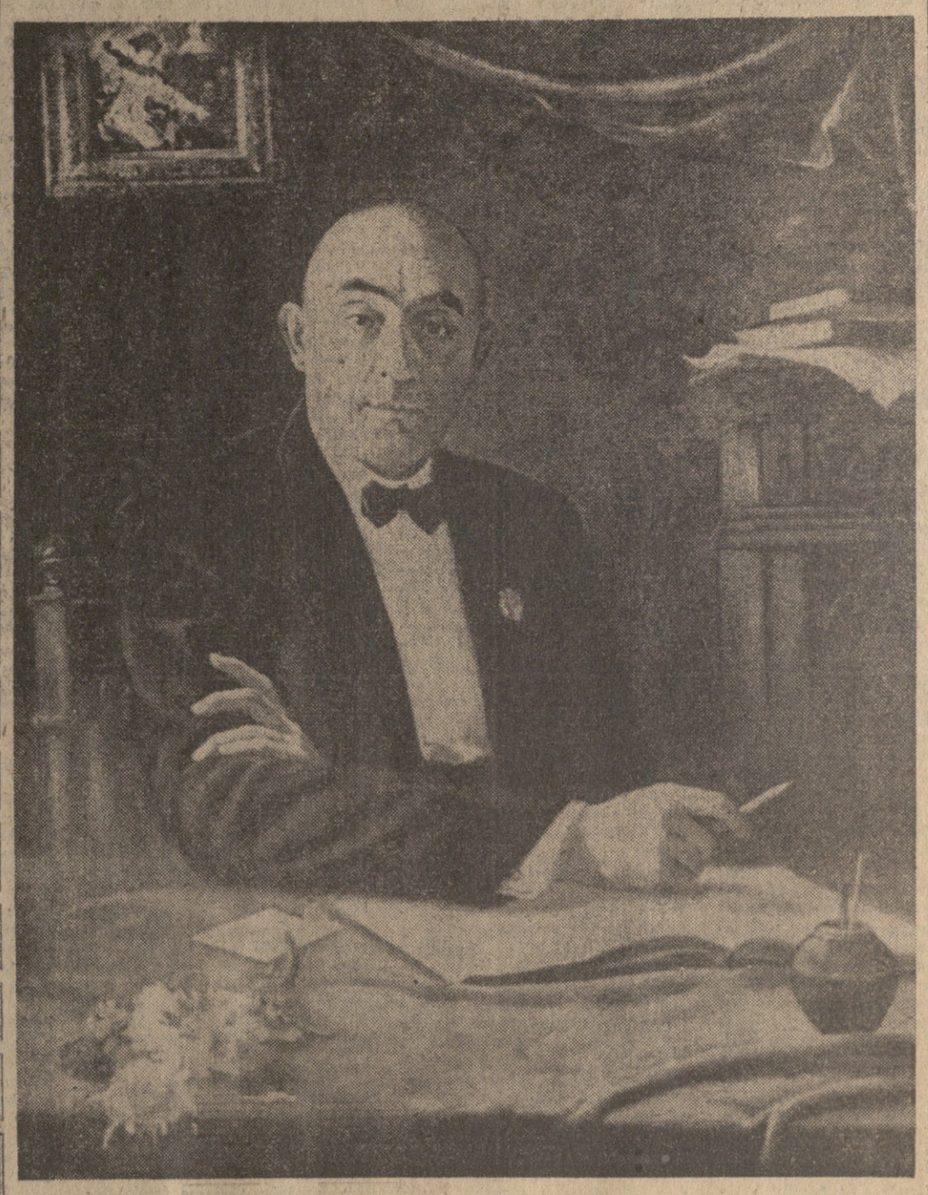

ზაქარია ფალიაშვილი

ხატვარი უნა ჯაფარიძე.

საინფორმაციო ცნობა

საქართველოს პარტიულ-სამეურნეო აქტივის კრების შესახებ

12 ოქტომბერს საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს სხდომათა დარბაზში გაიმართა რესპუბლიკის პარტიულ-სამეურნეო აქტივის კრება. კრების დღის წესრიგში იყო საკითხი: „სოციალისტური შეჯიბრების ორგანიზაციის შემდგომი გაუმჯობესების შესახებ“ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილების პირველადს პარტიულ ორგანიზაციებში, მშრომელთა კრებებზე და პარტიულ-სამეურნეო აქტივებზე განხილვის შედეგები და საქართველოს პარტიული ორგანიზაციის ამოცანები მის შესასრულებლად.

კრება გახსნა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრობის კანდიდატმა, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა ვ. მჟავანანაძემ.

კრების პრეზიდიუმში აირჩიეს მ. ბოგიჩაიშვილი, შ. კიკნაძე, ო. ლოლაშვილი, ვ. მჟავანანაძე, ნ. ცხაკაია, გ. ძოწენიძე, შ. ბანუშვაძე, გ. ჯაფარიშვილი, რ. მეტრეველი, თ. მოსაშვილი, ჯ. კატიაშვილი, ხელმძღვანელი პარტიული, საბჭოთა, პროფკავშირული, კომკავშირული, სამეურნეო მუშაკები, მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის ნოვატორები, მეცნიერები.

მოხსენება გააკეთა ამხ. ვ. მჟავანანაძემ.

მოხსენების განხილვაში მონაწილეობდნენ: საქართველოს კომპარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტის პირველი მდივანი ო. ლოლაშვილი, საქართველოს კომპარტიის აფხაზეთის საოლქო კომიტეტის პირველი მდივანი ვ. კოჯაბაია, ენგურის ჰიდროელექტროსადგურის მშენებლობის პარტიული კომიტეტის მდივანი ბ. გუნაკა, საქართველოს კომპარტიის აჭარის საოლქო კომიტეტის პირველი მდივანი ა. თხილაიშვილი, საქართველოს კომპარტიის ვანის რაიკომის პირველი მდივანი გ. ყიფშიანი, საქართველოს პროფსაბჭოს თავმჯდომარე თ. მოსაშვილი, საქართველოს კომპარტიის სამხრეთ ოსეთის საოლქო კომიტეტის პირველი მდივანი გ. ჯუსოევი, საქართველოს სსრ მოსახლეობის საყოფაცხოვრებო მომსახურების მინისტრი შ. დუმბაძე, საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტის მდივანი ნ. ფოფხაძე, საქართველოს კომპარტიის რუსთავის საქალაქო კომიტეტის პირველი მდივანი ზ. ჩხეიძე, საქართველოს სსრ კვების მრეწველობის მინისტრი ა. ხუროძე, ქუთაისის ორჯონიკიძის სახელობის საავტომობილო ქარხნის დირექტორი ვ. ხარებავა, თბილისის დიმიტროვის სახელობის საავიაციო ქარხნის პროფკავშირის საქარხნო კომიტეტის თავმჯდომარე ნ. რედიუხინი, გორის ბამბეულის კომბინატის მრთველი მ. ტატურაშვილი, გალის რაიონის სოფელ გუდავის გეგეჭკორის სახელობის კოლმეურნეობის თავმჯდომარე ს. აქუბარდია, თბილისის კამვოლ-მაუდის კომბინატ „საბჭოთა საქართველოს“ დირექტორი მ. ბაბუნაშვილი, თბილისის ციროვის სახელობის ჩარხსაშენებელი ქარხნის ხარატი ზ. სარალიძე.

საბოლოო სიტყვა წარმოთქვა ამხ. ვ. მჟავანანაძემ.

პარტიულ-სამეურნეო აქტივის კრებამ განხილულ საკითხზე მიიღო რეზოლუცია. (საქდესი).

საბჭოთა კავშირ-ეგვიპტის მოლაპარაკება

12 ოქტომბერს კრემლში დაიწყო სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს წევრობის კანდიდატმა, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა ვ. მჟავანანაძემ.

კრების პრეზიდიუმში აირჩიეს მ. ბოგიჩაიშვილი, შ. კიკნაძე, ო. ლოლაშვილი, ვ. მჟავანანაძე, ნ. ცხაკაია, გ. ძოწენიძე, შ. ბანუშვაძე, გ. ჯაფარიშვილი, რ. მეტრეველი, თ. მოსაშვილი, ჯ. კატიაშვილი, ხელმძღვანელი პარტიული, საბჭოთა, პროფკავშირული, კომკავშირული, სამეურნეო მუშაკები, მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის ნოვატორები, მეცნიერები.

მოხსენება გააკეთა ამხ. ვ. მჟავანანაძემ.

მოხსენების განხილვაში მონაწილეობდნენ: საქართველოს კომპარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტის პირველი მდივანი ო. ლოლაშვილი, საქართველოს კომპარტიის აფხაზეთის საოლქო კომიტეტის პირველი მდივანი ვ. კოჯაბაია, ენგურ-ეგვიპტის მოლაპარაკება

საბჭოთა კავშირ-ეგვიპტის მოლაპარაკებაში მონაწილეობდნენ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მდივანი ბ. ნ. პონომარიოვი, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრი ა. ა. გრომიკო, სსრ კავშირის თავდაცვის მინისტრი საბჭოთა კავშირის მარშალი ა. ა. გრეჩკო, სსრ კავშირის ელჩი ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკაში ვ. მ. ვინოგრადოვი, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს კოლეგიის წევრი მ. დ. სტენინი.

ეგვიპტის მხრივ მოლაპარაკებაში მონაწილეობდნენ პრემიერ-მინისტრის პირველი მოადგილე აზიზ სიდკი, პრემიერ-მინისტრის მოადგილე და საგარეო საქმეთა მინისტრი მაჰმუდ რიადი, პრეზიდენტის მრჩეველი ეროვნული უშიშრობის საკითხებში შეკამდე კაშუნ სსპეინი, არაბთა სოციალისტური კავშირის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი, პრეზიდენტის მრჩეველი პოლიტიკურ საკითხებში შეკამდე აბდელ სალამ აზ-ზაიათი, სამხედრო მინისტრი გენერალი მუჰამედ აჰმედ სადეკი, საგარეო საქმეთა სახელმწიფო მინისტრი მუჰამედ შერიფ კალები, სხვა სახელმწიფო მოღვაწენი.

საბჭოთა კავშირის მხრივ საუზმეზე იყვნენ ამხანაგები ლ. ი. ბრეჟნევი, ა. ნ. კოსიგინი, ბ. ტ. პაზუროვი, ნ. ვ. პოდგორნი, დ. ს. პოლიანსკი, ბ. ნ. პონომარიოვი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის მოადგილე ა. ა. ლეონტიევი, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილეები ნ. ა. ტიხონოვი და ვ. ა. კირილინი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პალატათა თავმჯდომარეები ა. ა. შიტიკოვი და ი. ს. ნასრედინოვა, სსრ კავშირის მინისტრები, სსრ კავშირის

(დასასრული მე-2 გვ.)

ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის რ. ნიქსონის საბჭოთა კავშირში ვიზიტის გამო

საბჭოთა კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების ხელმძღვანელები გასული წლის მანძილზე გამართული აზრთა გაზიარების დროს შეთანხმდნენ, რომ სასურველი იქნებოდა მათი შეხვედრა მას შემდეგ, რაც მიაღწევდნენ საკმაო პროგრესს უფრო დაბალ დონეზე გამართული მოლაპარაკების დროს. ითვს ჯამ, რომ ამ ბოლო დროს ორმხრივ და მრავალმხრივ მოლაპარაკებებში, რომლებშიც ორივე ქვეყანა მონაწილეობს, მიღწეულია გარკვეული წინსვლა, მხარეები შეთანხმდნენ, რომ ასეთი შეხვედრა გაიმართება მოსკოვში 1972 წლის მაისის მეორე ნახევარში.

საბჭოთა კავშირის ხელმძღვანელები და პრეზიდენტი ნიქსონი განიხილავენ ყველა ძირითად საკითხს იმ მიზნით, რომ კიდევ უფრო გააუმჯობესონ თავიანთი ქვეყნების ორმხრივი ურთიერთობა და განამტკიცონ საყოველთაო მშვიდობის პერსპექტივები.

ზ. ფალიაშვილი და თანამედროვეობა

გვეამაყება

საქართველომ დიდი დღესასწაულია, საზეიმოდ აღინიშნება დიდი ქართველი კომპოზიტორის, ზაქარია ფალიაშვილის დაბადების 100 წლის იუბილე. ამ თარიღს ასევე პატივისცემით აღნიშნავენ ჩვენი თვალუწვდენი საბჭოთა საწმობლოს ყველა კუთხეში, სადაც კი უყვართ ჭეშმარიტი ხელოვნება.

დიდი ზაქარია ფალიაშვილის შემოქმედების მხატვრული ღირებულება და მნიშვნელობა. იგი არის ქართული პროფესიული მუსიკის ფუძემდებელი. მან დაგვიტოვა ისეთი საოპერო შედევრები, როგორიც არის „აბესალომ და ეთერი“ და „დაისი“, რომლებმაც სამარადისოდ დაიმკვიდრეს საპატიო ადგილი საბჭოთა მუსიკალური კულტურის საგანძურში. ეს ნაწარმოებები წარმატებით იდგმებოდა და იდგმება ჩვენი ქვეყნის სხვადასხვა საოპერო სცენებზე. ისინი ჯვალიებენ მეოდიური მრავალფეროვნებით, ხალხური კოლორიტით. დიდი ქართველი კომპოზიტორის ტრადიციები ხალხური ტრადიციებია, რომლებიც მან თანამედროვე ქართველ მუსიკოსებს უმემკვიდრა.

დღეს საქართველოს მუსიკალური კულტურა აყვავდა და გაფურჩქნა და ახლა წარმოგვიდგება, როგორც ერთ-ერთი მძლავრი ნაკადი საბჭოთა მუსიკისა. თქვენი რესპუბლიკა ამჟამს თანამედროვე ქართველი კომპოზიტორებით, რომელთა სახელი შორს გასცდა ჩვენი ქვეყნის ფარგლებს, ასევე სად არ იცნობენ თქვენს შესანიშნავ მომღერლებს, მუსიკოს შემსრულებლებს, რომლებსაც მსოფლიო უკრავს ტაშს.

თავისი მუსიკალური კულტურის ისოდენ აყვავებასა და აღზევებას საქართველო უნდა უმადლოდეს ზაქარია ფალიაშვილის ვენიას, რომელმაც საფუძველი ჩაუყარა დიად შენობას. აი ამიტომ ასე ფართოდ და საზეიმოდ აღინიშნება დიდი ქართველი კომპოზიტორის დაბადების 100 წლის იუბილე.

ტიხონ ხრენიკოვი,
სსრ კავშირის სახალხო არტისტი.

დიდი მემკვიდრეობა

დიდი ქართველი კომპოზიტორის ზაქარია ფალიაშვილს შემოქმედება არა მარტო ქართველი ხალხის საამაყოა. მის სახელს პატივს სცემს საბჭოთა კავშირის ყველა ხალხი. საიუბილეო დღეებში განსაკუთრებით სასიხარულოა ვიღაცანაკოთ მასზე, როგორც ჭარბფული მუსიკის კლასიკოსზე. მისი დიდი მემკვიდრეობის ღირსეული გამგრძელებელნი არიან შესანიშნავი ქართველი საბჭოთა კომპოზიტორები, რომელთა ნაწარმოებები ასე ფართოდ არის დღეს ცნობილი.

ბედნიერად ვთვლი თავს, რომ პირადად ვიცნობდი ზაქარია ფალიაშვილს. იგი 1927 წელს სომხური მუსიკის კლასიკოსმა ალექსანდრე სპენდიაროვამ გამიცნო მოსკოვში.

ჩემი ცხოვრების პირველი და ყველაზე ძლიერი მუსიკალური შთაბეჭდილება სწორედ „აბესალომ და ეთერ-თან“ არის დაკავშირებული. ზაქარია ფალიაშვილის მუსიკა ადამიანებს სიხარულსა და სინათლეს ანიჭებს.

დღეს მთელი ჩვენი ქვეყანა სიამაყით აღნიშნავს დიდი ქართველი კომპოზიტორის დაბადების 100 წლისთავის იუბილეს და ჩვენც ხმას ვიერთებთ ამ დღესასწაულს.

არამ ხაჩატურიანი,
ზაქართველოს სსრ და სსრ კავშირის სახალხო არტისტი, ლენინური პრემიის ლაურეატი.

მახლობელი და ძვირფასი

ზაქარია ფალიაშვილის ბრწყინვალე სახელი. მისი შემოქმედების ამაღლებული პოეტურობა, ჰარმონია, გმირული შეჩართება მაჯლიბელი და ძვირფასია ჩვენთვის. განსაკუთრებული მარგალიტები უსად არის ბანგელი „აბესალომ და ეთერისა“ და „დაისის“ პარტიტურაში. დიდმა კომპოზიტორმა, ორიგინალურმა მხატვარმა მსოფლიოს მუსიკის საგანძურში შეიტანა მშვენიერი საქართველოს დადებული სახე.

დიდმა განმანათლებელმა, მხურვალე პატრიოტმა მთელი თავისი კრისტალური ცხოვრებითა და შემოქმედებითი გმირობით ნათელი მაგალითი მისცა შთამომავლობას. შთაგონებით უმღერა ადამიანური ბედნიერების უმაღლეს იდეალებს. ფალიაშვილმა, ჰაჯიბეკოვმა და სპენდიაროვმა ჩაუყარეს საფუძველი ამირკვანელის ხალხთა კლასიკური მუსიკის დიდებულ შენობას.

ჩემი თაობის მუსიკოსები ბედნიერნი არიან იმით, რომ ცხოვრობდნენ ამ დიდ შემოქმედთა გვერდით და მათი ტრადიციების განმგრძობნი არიან. მათი მოღვაწეობა ყოველთვის მოგვაგონებს იმ წმიდათა წმიდა მოვალეობას, რომელიც შემოქმედთ თავის ერის წინაშე აკისრიათ. გაფრფრთხილდეთ ჩვენი მუსიკის რეალისტურ ტრადიციებს და ჩვენი ხალხების მეგობრობას.

გაუმარჯოს ჩვენს საერთო დღესასწაულს, მეგობრებო!

ნიაზი,
სსრ კავშირის სახალხო არტისტი.

ქ. ბაკო.

კომპოზიტორის უკვდავება

გუშინ თბილისში ჩამოვიდნენ ზ. ფალიაშვილის საიუბილეო ზეიმის მონაწილე საბჭოთა და საზღვარგარეთელი სტუმრები

შესრულდა დიდი ქართველი კომპოზიტორის ზაქარია ფალიაშვილის დაბადების ასი წლისთავი.

კომპოზიტორის შემოქმედებისადმი პატივისცემის გამოვლინება იყო ჩვენი ქვეყნისა და უცხოეთის მთელ რიგ თვალსაჩინო კომპოზიტორთა სურვილი — მონაწილეობა მიეღოთ საიუბილეო ზეიმში.

12 ოქტომბერს მოსკოვიდან სპეციალური რეისით ჩამოვიდნენ სსრ კავშირის კულტურის მინისტრის მოადგილე ვ. კუხარსკი, თვალსაჩინო საბჭოთა კომპოზიტორები ხ. ტულიკოვი, ა. პახმუტოვა, ი. სოლოდუხო, პ. ხავინეცეი და სხვები. სტუმრებს შორის არიან იუნესკოს მუსიკალური საბჭოს ახლახან დამთავრებული საერთაშორისო კონგრესის მონაწილეები — გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის, უნგრეთის, ბულგარეთის, ჩეხოსლოვაკიის, ვიეტნამის დემოკრატიული რესპუბლიკის, კუბის, მონგოლეთის, საფრანგეთის, ინდოეთის, ავსტრალიის, ამერიკის შეერთებული შტატების, ბრაზილიის, ნიდერლანდის. ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის, დანიის კომპოზიტორები და მუსიკათმცოდნენი.

თბილისის აეროვოგზალი საზეიმოდ არის მორთული. წითელ ტრანსპარანტებზე ქართულ, რუსულ და ინგლისურ ენებზე წარწერილია: „კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება, ძვირფასო სტუმრებო!“.

სტუმრებს, საიუბილეო ზეიმის მონაწილეებს დახვდნენ ზაქარია ფალიაშვილის ასი წლისთავის იუბილეს მომწყობი რესპუბლიკური კომისიის წევრები. შემხვედრთა შორის იყვნენ საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე ვ. სირაძე, საქართველოს სსრ კულტურის მინისტრი ო. თაქთაქიშვილი, რესპუბლიკის კომპოზიტორთა კავშირის პირველი მდივანი, სსრ კავშირის სახალხო არტისტი ა. ბალანჩივაძე, საქართველოს სსრ კულტურის მინისტრის მოადგილე ა. დვალიშვილი, თბილისის მშრომელთა დეპუტატების საქალაქო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარის მოადგილე გ. გოშაძე, საქართველოს საზღვარგარეთის ქვეყნებთან მეგობრობისა და კულტურული ურთიერთობის საზოგადოების თავმჯდომარის მოადგილე ა. ყენტი, თვალსაჩინო ქართველი კომპოზიტორები, ქართული მუსიკალური კულტურის მოღვაწენი.

ვერცხლისფერი ლაინერი ბაქანს მიუახლოვდა. თვითმფრინავიდან გადმოვიდნენ სტუმრები, რომლებიც მასპინძლებმა გულში ჩაიკრეს. თბილისელმა მოსულებმა მათ მიარეთვეს თაიგულები.

ხალამოს სტუმრებმა ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო აკადემიურ თეატრში მოისმინეს ზ. ფალიაშვილის უკვდავი ოპერა „აბესალომ და ეთერი“.

მაშ ასე, 13 ოქტომბერს იწყება ქართული ეროვნული სოფლის მუსიკის ფუძემდებლის ზ. ფალიაშვილის დაბადების ასი წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო ზეიმი. ამ დღეებში ყველა ეფერდება კომპოზიტორის შესანიშნავი ქმნილებანი.

ქართველ ხალხთან ერთად დიდი კომპოზიტორის იუბილეს ზეიმობს ჩვენი ქვეყნის ყველა ხალხის, ზ. ფალიაშვილის ნიჭის ყველა თაყვანისმცემელი. (საქდესი).

ხურათა: ზაქარია ფალიაშვილის საიუბილეო ზეიმის მონაწილე საბჭოთა და საზღვარგარეთელი სტუმრები თბილისს აეროპორტში.

ფოტო ვლ. გინზბურგისა.

მეგობრულ, გულიოად ვიმაერეგაში

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა და სსრ კავშირის მთავრობამ 12 ოქტომბერს კრემლის დიდ სასახლეში გამართეს საუზმე ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის პრეზიდენტის ანვარ სადათის პატივსაცემად.

საუზმეზე სალაბეო სტუმართან ერთად იყვნენ მისი თანხმლები პირები — პრემიერ-მინისტრის პირველი მოადგილე აზიზ სიდკი, პრემიერ-მინისტრის მოადგილე და საგარეო საქმეთა მინისტრი მაჰმუდ რიადი, პრეზიდენტის მრჩეველი ეროვნული უშიშროების საკითხებში შეკამდე ალი ზაბრი, ეროვნული ეკონომიკის მინისტრი ალ-ბანა, ინფორმაციის მინისტრი ალ-ფეკი, ეროვნული ერთიანობის ორგანოს თავმჯდომარე ალ-ბეა, ეროვნული ეკონომიკის ეროვნული ბანკის ალ-ბან

მეგობრულ, გულითად ვითარებაში

(დასასრული)

სახელმწიფო კომიტეტების თავმჯდომარეები, სხვა ოფიციალური პირები.

ნ. ვ. პოდგორნის სიტყვა

მიმართა რა პრეზიდენტ ანვარ სადათს და სხვა სტუმრებს, ნ. ვ. პოდგორნიმ თქვა:

უწინარეს ყოვლისა მინდა საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და საბჭოთა მთავრობის სახელით ერთხელ კიდევ გულითადად მივესალმო ჩვენს ქვეყანაში ჩასოსული მეგობარი ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის პრეზიდენტს ანვარ სადათს, აგრეთვე ყველა მის თანმხლებ არაბ მეგობარს.

სსრ კავშირისა და ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის უთანიერთვიზიტები, საფუძვლიანი აზრთა გაზიარება მათ შორის, მომზიფებული საკითხების გულახდილი განხილვა — ყოველივე ეს უკვე დიდი ხანია დამკვიდრდა საბჭოთა კავშირ-ეგვიპტის მეგობრული ურთიერთობის პრაქტიკაში, აქარეულად შეუწყო ხელი მას ანგვითარების ყველა ეტაპზე. პრეზიდენტ ანვარ სადათის — არაბი ერის გამოჩენილი შვილის გამაო ამბელ ნასერის ახლო თანამეზრძოლისა და მიმდევარის ჩამოსვლა საბჭოთა კავშირში სავსებით სამართლიანად შეიძლება მივიჩნიოთ ამ კეთილი ტრადიციის განკრძალად, ახალ მნიშვნელოვან წინგადადგმულ ნაბიჯად ჩვენი ქვეყნების ურთიერთობის შემდგომი განვითარების გზაზე.

გუშინ დაწყებული ვიზიტი საბჭოთა კავშირსა და ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკას შორის მზარი ურთიერთნდობისა და თანამშრომლობის ახალი გამოვლინებაა საერთო ბრძოლაში იმპერიალიზმის წინააღმდეგ, იმ ხალხთა მხარდასაჭერად, რომლებიც მოითხოვენ დამოუკიდებელი განვითარების, სოციალური პროგრესის გზით წინსვლის უფლებათა განხორციელებას, ბრძოლაში მშვიდობისა და საერთაშორისო უშიშროების განმტკიცებისათვის. ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის და სხვა არაბული ქვეყნების ხალხები იცავენ თავიანთ თავისუფლებასა და დამოუკიდებლობას, თავიანთ სოციალურ მიღწევებს ისრაელის აგრესიის. იმპერიალისტთა განუწყვეტელი ძირგამოთხრელი მოქმედების რთულ პირობებში.

ახლო აღმოსავლეთი, ისევე როგორც ვიეტნამი და ინდოჩინეთის სხვა ქვეყნები, მსოფლიოს ის ნაწილია, სადაც უშუალოდ იარაღით ხელში იმპერიალიზმსა და მის აგრესიულ პოლიტიკას უპირისპირდებიან მშვიდობისა და პროგრესის ძალები.

ისრაელი და მის ზურგს უკან მდგომი ამერიკის შეერთებული შტატები დამარცხდნენ ახლო აღმოსავლეთში პროგრესული რეჟიმების სამმხედრო განადგურების გეგმების განხორციელებაში, და ახლა ცდილობენ ისრაელის მიერ არაბთა მნიშვნელოვანი ტერიტორიების ოკუპაციის ფაქტორი გამოიყენონ იმისათვის, რომ ზეგანლეონ ომისათვის, ხელს უწყობს ეგვიპტის წამყვანი მდგომარეობის განმტკიცებას არაბულ სამყაროში. ბრძოლის წარმატება მნიშვნელოვანწილად დამოკიდებულია მთელი ეგვიპტელი ხალხის შეკავშირებაზე, შეუპოვრობასა და ურყეობაზე, მამაცობასა და სიმტკიცეზე.

მინდა გამოვთქვა ღრმა რწმენა, რომ ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის ხალხი წარმატებით გადაჭრის მის წინაშე მდგომ დიდ ამოცანებს. საბჭოთა აღამიანების სიმპათიები და მხარდაჭერა მთლიანად ჩვენი არაბი მეგობრების მხარეზეა.

ამ ამოცანების განხორციელებისათვის დიდი მნიშვნელობა აქვს აგრეთვე ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის კონსტრუქციულ ინიციატივად პოზიციას, რომელიც მიზნად ისახავს ახლო აღმოსავლეთის კონფლიქტის პოლიტიკური მოწესრიგების რაც შეიძლება მალე მიღწევას. ამ პოზიციას დიდად აფასებენ მშვიდობისმოყვარე სახელმწიფოები, ყველა ხალხი, რომლებიც იწონებენ და ხელს უჭერენ მას. სულ უფრო მძლავრად და დაბეჯითებით ვაცხადებ ამ ადგილიდან, რომ ბოლო მოეღოს ისრაელის, მის ზურგს უკან მდგომი ამერიკის იმპერიალისტური წრეების აგრესიულ პოლიტიკას, რომელებიც აჭიანურებენ ახლო აღმოსავლეთის კრიზისის მოწესრიგებას.

მივესალმები რა დღეს ჩვენს არაბ მეგობრებს, კვლავ ვადასტურებთ საბჭოთა კავშირის პრინციპულ თვალსაზრისს ახლო აღმოსავლეთის კრიზისის მოწესრიგების თაობაზე. ჩვენ, საბჭოთა ადამიანებს, მუდამ მიგვაჩნია, რომ ისრაელის ჯარების გაყვანა მის მიერ 1967 წელს ოკუპირებული მთელი არაბული ტერიტორიებიდან, უშიშროების საბჭოს ცნობილი რეზოლუციის მთლიანად შესრულება, ახლო აღმოსავლეთის ყველა ხალხის, მათ შორის პალესტინის არაბი ხალხის კანონიერ უფლებათა პატივისცემა — ეს ერთადერთი შესაძლებელი რეალისტური პროგრამაა ამ რაიონში მტკიცე და სამართლიანი მშვიდობის დამყარებისათვის.

ჩვენ სრულიად გარკვეულად ვაცხადებთ, რომ საბჭოთა კავშირი კვლავ-ვაც თანმიმდევრულად და მტკიცედ დაუჭერს მხარს არაბი ხალხების მართალ საქმეს, კვლავ შეუწყობს ხელს როგორც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ფარგლებში, ისე მის გარეთ. ახლო აღმოსავლეთში სამართლიანი პოლიტიკური მოწესრიგების საქმეს. სანამ არ შეწყდება ისრაელის აგრესია არაბულ სახელმწიფოთა წინააღმდეგ და არ აღმოიფხვრება მისი შედეგები, ჩვენ წინანდებურად შეუფერებთ კონფლიქტის პოლიტიკური მოწესრიგების აქტიურ მეცადინეობას ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკისა და სხვა მეგობარი არაბული ქვეყნებისათვის დახმარების გაწევის ენერგიულ ღონისძიებებს მათი თავდაცვისუნარიანობის შემდგომ განმტკიცებაში. ასეთია ჩვენი კომუნისტური პარტიის, საბჭოთა სახელმწიფოს, მთელი საბჭოთა ხალხის ურყევი პოზიცია.

ძვირფასო მეგობრებო! აქტიურად და მტკიცედ ვადგავართ რა ლენინურ საგარეოპოლიტიკურ კურსს, რომელიც შემდგომ განავითარა ჩვენი ლენინური პარტიის XXIV ყრილობამ, განსაკუთრებით დიდ მნიშვნელობას ვანიჭებთ მთელი ანტიიმპერიალისტური ძალების შეკავშირებას. უდავოა, რომ იმპერიალიზმის წინააღმდეგ ყველა მებრძოლის მოქმედების ერთიანობა ხელს შეგვიწყობს უფრო სწრაფად აღმოვფხვრათ საერთაშორისო ურთიერთობაში ისეთი მოვლენები, როგორიც არის კოლონიალიზმი, რასიზმი, აგრესია და ომი.

ამასთან დაკავშირებით ჩვენ დიდი კმაყოფილებით აღვნიშნავთ, რომ საბჭოთა კავშირისა და ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის ურთიერთობა სულ უფრო ღრმავდება და მდიდრდება შინაარსობრივად. ამის მკაფიო დადასტურებაა, და ამას აღიარებს პროგრესული მსოფლიოს საზოგადოებრიობა, ჩვენი ქვეყნების მეგობრობისა და თანამშრომლობის ხელშეკრულება.

ამ ხელშეკრულებამ არა მარტო პოლიტიკურად და იურიდიულად დაამკვიდრა და გააფორმა საბჭოთა კავშირ-ეგვიპტის მეგობრული ურთიერთობის უკვე მიღწეული მაღალი დონე, არამედ ჯადაბლა განვითარების ახალი პერსპექტივებიც. ეს ხელშეკრულება მიგვაჩნია საზოგადოების პროგრესული სოციალური კურსის, რომელიც შემდგომ განავითარა ჩვენი ლენინური პარტიის XXIV ყრილობამ. განსაკუთრებით დიდ მნიშვნელობას ვანიჭებთ მთელი ანტიიმპერიალისტური ძალების შეკავშირებას. უდავოა, რომ იმპერიალიზმის წინააღმდეგ ყველა მებრძოლის მოქმედების ერთიანობა ხელს შეგვიწყობს უფრო სწრაფად აღმოვფხვრათ საერთაშორისო ურთიერთობაში ისეთი მოვლენები, როგორიც არის კოლონიალიზმი, რასიზმი, აგრესია და ომი.

ამასთან დაკავშირებით ჩვენ დიდი კმაყოფილებით აღვნიშნავთ, რომ საბჭოთა კავშირისა და ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის ურთიერთობა სულ უფრო ღრმავდება და მდიდრდება შინაარსობრივად. ამის მკაფიო დადასტურებაა, და ამას აღიარებს პროგრესული მსოფლიოს საზოგადოებრიობა, ჩვენი ქვეყნების მეგობრობისა და თანამშრომლობის ხელშეკრულება.

ამ ხელშეკრულებამ არა მარტო პოლიტიკურად და იურიდიულად დაამკვიდრა და გააფორმა საბჭოთა კავშირ-ეგვიპტის მეგობრული ურთიერთობის უკვე მიღწეული მაღალი დონე, არამედ ჯადაბლა განვითარების ახალი პერსპექტივებიც. ეს ხელშეკრულება მიგვაჩნია საზოგადოების პროგრესული სოციალური კურსის, რომელიც შემდგომ განავითარა ჩვენი ლენინური პარტიის XXIV ყრილობამ. განსაკუთრებით დიდ მნიშვნელობას ვანიჭებთ მთელი ანტიიმპერიალისტური ძალების შეკავშირებას. უდავოა, რომ იმპერიალიზმის წინააღმდეგ ყველა მებრძოლის მოქმედების ერთიანობა ხელს შეგვიწყობს უფრო სწრაფად აღმოვფხვრათ საერთაშორისო ურთიერთობაში ისეთი მოვლენები, როგორიც არის კოლონიალიზმი, რასიზმი, აგრესია და ომი.

ამასთან დაკავშირებით ჩვენ დიდი კმაყოფილებით აღვნიშნავთ, რომ საბჭოთა კავშირისა და ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის ურთიერთობა სულ უფრო ღრმავდება და მდიდრდება შინაარსობრივად. ამის მკაფიო დადასტურებაა, და ამას აღიარებს პროგრესული მსოფლიოს საზოგადოებრიობა, ჩვენი ქვეყნების მეგობრობისა და თანამშრომლობის ხელშეკრულება.

ამ ხელშეკრულებამ არა მარტო პოლიტიკურად და იურიდიულად დაამკვიდრა და გააფორმა საბჭოთა კავშირ-ეგვიპტის მეგობრული ურთიერთობის უკვე მიღწეული მაღალი დონე, არამედ ჯადაბლა ანვითარებს ახალი პერსპექტივებიც. ეს ხელშეკრულება მიგვაჩნია საზოგადოების პროგრესული სოციალური კურსის, რომელიც შემდგომ განავითარა ჩვენი ლენინური პარტიის XXIV ყრილობამ. ამ ხელშეკრულებაში შეჯამებულია ჩვენ ეტაპის შედეგები და დასახულია მომავლის გზები. მან დაამკვიდრა ჩვენი ხალხების მეგობრობა და თანამშრომლობა, აგრეთვე მთელ მსოფლიოს უჩვენა, თუ რა შედეგები და წარმატებები შეიძლება მოჰყვეს მას. ეს ხელშეკრულება ყოველთვის იქნება იმის ცოცხალი ნიმუში, თუ რის მოცემა შეუძლია თანასწორუფლებიან უანგარო ურთიერთობას ხალხებს შორის, რომელიც იბრძვიან კაცობრიობის უმაღლესი იდეალების — სამართლიანობის, მშვიდობის, მსოფლიოს ყველა ხალხის უშიშროებისა და აყვავების იდეალების მიღწევისათვის.

გზა იმ პრინციპების გამარჯვებისაკენ, რომლებიც ჩვენ ვაიერთიანებენ, და, რომელთა განხორციელებისათვის ჩვენ ერთად ვიბრძვით, მძიმე და გრძელი გზაა. ამ გზაზე ბევრია სიძნელე და დაბრკოლება. ჩვენ ყველამ ვიცით, რომ დიდი მიზნების მიღწევა დიდ მსხვერპლს მოითხოვს. თქვენმა დიდმა ხალხებმა გვიჩვენეს ამისი ღირსეული მაგალითი — მილიონობით შვილი შესწირეს ამ პრინციპების გამარჯვებას, თქვენმა ხალხებმა, რომლებმაც დიდი გამარჯვება მოიპოვეს ნაციონალურ ბარბაროსულ შემოსეგმაზე, პირნათლად შეასრულეს თავიანთი როული და ახლა უდიდესი პასუხისმგებლობა ეკასრებათ თავისუფლებისა და მშვიდობის — მთელი კაცობრიობის იმედისა და მისი ბრძოლის მიზნის უზრუნველყოფისათვის. თქვენ ყოველისმომცველ მხარდაჭერას უწევთ ეროვნული განთავისუფლებისა და სოციალური პროგრესისათვის ბრძოლაში ჩვენ ხალხებს. ეს ბრძოლა ეროვნულ-განმათავისუფლებელ ბრძოლაში ერთ-ერთ ადგილს ინიჭებს ეროვნული ეკონომიკის ინტენსიფიკაციის, ეროვნული ეკონომიკის ინტენსიფიკაციის, ეროვნული ეკონომიკის ინტენსიფიკაციის,

ზაქარია ფალიაშვილის დაბადების 100 წლისთავი

მუსიკის უკვდავება

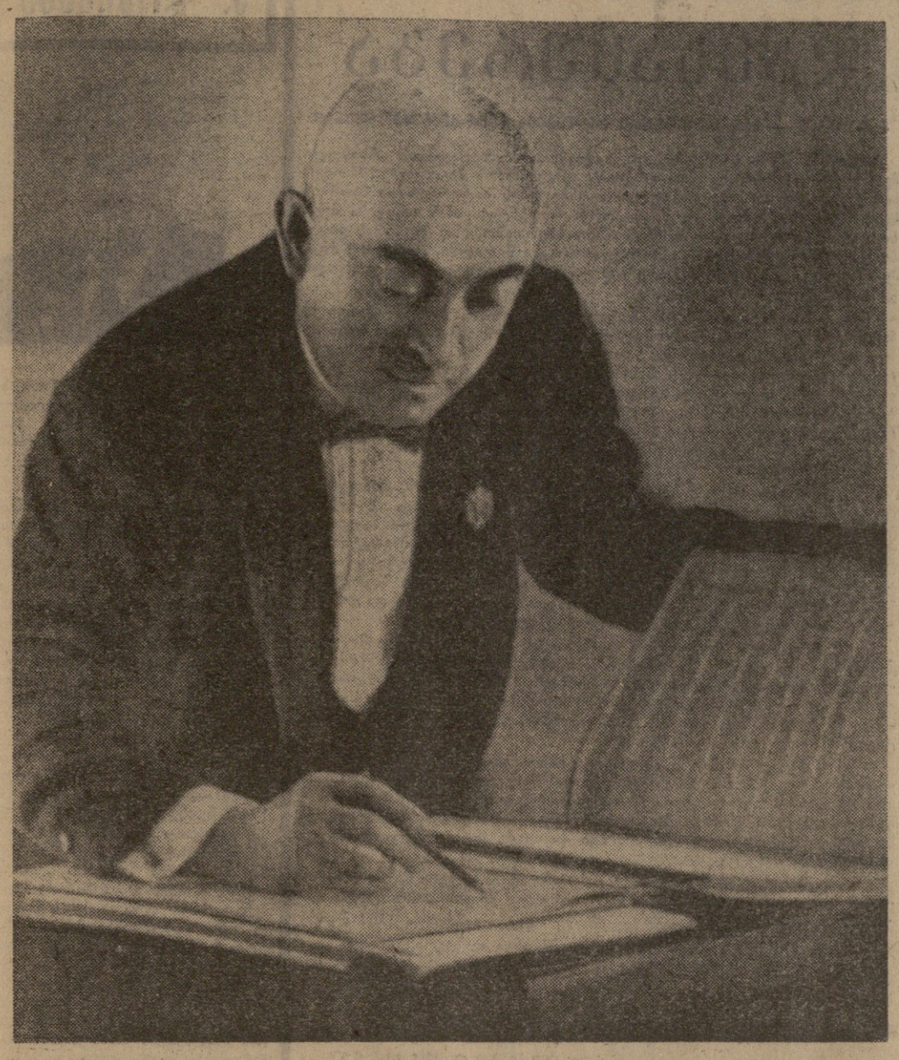

ეროვნული კულტურის დღესასწაული

ზაქარია ფალიაშვილის უკვდავმა მუსიკამ ღრმად გაიდგა ფესვები ხალხში და მისი სულიერი ცხოვრების განუყოფელი ნაწილი გახდა.

„აბესალომისა“ და „დაისის“ აჟღერებამ მრავალი აღფრთოვანებული გამოხმაურება ჰპოვა. ჯერ კიდევ 1937 წელს მოსკოვში გამართულმა ქართული ხელოვნების დეკადამ ზ. ფალიაშვილის სახელი კლასიკოსთა შორის დაამკვიდრა, რაზეც ცენტრალური პრესის ფურცლებზე შთაგონებით წერდნენ ჩვენი ქვეყნის მრავალეროვნული ხელოვნების გამოჩენილი მოღვაწეები.

დღევანდელი იუბილე მოწმობს იმას, რომ დრომ ცხადყო ზ. ფალიაშვილის შემოქმედების დიდი როლი ეროვნული მუსიკალური კულტურის დამკვიდრების ახალ მოძრაობაში.

ეროვნულობის აღორძინება, ინტერნაციონალური სიმდიდრისაკენ ლტოლვა დღევანდელი მუსიკის ყველაზე დიდ მამოძრავებელ ძალას წარმოადგენს...

მსოფლიო მუსიკალური კულტურა უზარმაზარი ოკეანეა და მასში მრავალი თვითმყოფადი ნაკადი შემოდის.

საქართველო გვიან შეუდგა ევროპული კლასიკური მუსიკისათვის დამახასიათებელი ფორმების — ოპერის, სიმფონიის, ორატორიის შემოქმედებითს ათვისებას. მაგრამ ეს როდი ნიშნავს, რომ ჩვენი ქვეყანა მანამდე მუსიკალურად ჩამორჩენილი იყო. ჯერ კიდევ IV საუკუნეში, ქრისტიანობის სახელმწიფო რელიგიად აღიარებისას ქართველმა მუსიკოსებმა შეძლეს ეროვნული საგალობლების შექმნა, საქართველოში არც ერთი ბიზანტიური საგალობელი არ გამოიყენა და საეკლესიო რიტუალი თავიდანვე ეროვნულ ნიადაგზე დაიყენა.

მაშასადამე, მუსიკის დარგი იმ დროსაც სახელმწიფო ცხოვრების ერთ-ერთი სერიოზული და უურადსაღები დარგი იყო.

თამამად შეგვიძლია განვაცხადოთ, რომ ქართული ხალხური საგუნდო ფოლკლორის ისეთი ნიმუშები, როგორიც არის ქართულ-კახური „ჩაკრულო“, გურული „ხასანბეგურა“, მეგრული „ოდოია“, სვანური „კვირია“ და მათთან ერთად მრავალი სხვა თავისი აღნაგობით, ფორმის გაშლილობით და ბოლოს ჰარმონიული წყობის მტკიცე კანონებით, მუსიკის უმაღლეს კატეგორიას წარმოადგენენ.

საოცარი ის არის, რომ ასეთი მუსიკის ურთუოესი ნიმუშები ქართველმა ხალხმა ზეპირად შეინახა და ახლაც ინახავს საქართველოს ყველა კუთხეში.

XX საუკუნეში, რომელსაც ინფორმაციის მრავალი ახალი საშუალება აქვს, მსოფლიოს წინაშე ახლებურად დაიყენა ხალხთა მუსიკალური მემკვიდრეობის შესწავლის კეთილშობილური საქმე. ამ გზაზე მსოფლიოს მუსიკა დიდი აღმოჩენების წინაშე დგას და საბჭოთა სინამდვილემ ასეთი აღმოჩენები მას უკვე მრავლად მოუტანა...

ზ. ფალიაშვილის მუსიკა საბჭოთა ხალხის სიამაყეა. ზ. ფალიაშვილი — თავისი ერის მუსიკალური კულტურის მესაიდუმლე, ჩვენი ხალხის დიდი აღორძინების, ეროვნული თვითმყოფობის, თვითშეგნების მძლავრმა ძალამ მსოფლიო მწვერვალებზე აიტაცა. ზაქარია ფალიაშვილი აღიარებულია როგორც ქართული საოპერო კლასიკის ფუძემდებელი. ეს ეჭვშარიტებაა. მაგრამ მან თავისი საოპერო შემოქმედებით დასაბამი მისცა ქართული მუსიკის სხვა ჟანრების განვითარებასაც.

„დაისის“ უვერტიურა დღესაც რჩება ქართული სიმფონიური მუსიკის ერთ-ერთ ბრწყინვალე ნიმუშად. ეს მომაჯადოებელი სინორჩით დაწერილი ქმნილება შეიძლება მთელი ქართული სიმფონიური მუსიკის უვერტიურად მივიჩნიოთ. ქართული სიმფონიური მუსიკა კი დღეს მრავალ საინტერესო სიმფონიას, ინსტრუმენტულ კონცერტსა და სხვა ფორმის ნაწარმოებებს შეიცავს.

გარკვეული მნიშვნელობა აქვს „აბესალომისა“ და „დაისის“ საცეკვაო მუსიკას. ამ მშვენიერი მინიატიურების ანკარა წყარომ, მიუხედავად მცირე მოცულობისა, ქართული საბალეტო ხელოვნების კალაპოტი გამოკვეთა.

მეოცე საუკუნეს მრავალი ნიჭიერი კომპოზიტორი ამშვენებს, მაგრამ მათ შორის ბევრმა როდი შეძლო კონკრეტული, ხალხის საყვარელი პერსონაჟების შექმნა. აბესალომის, მალხაზის, ეთერის სახეები ხალხის იდეალის და მიმბაძველობის მაგალითად იქცა. ეს გარემოება, უფრო ხშირად ლიტერატურაში, მუსიკალურ მემკვიდრეობაში საკმაოდ დიდ იშვიათობას წარმოადგენს, ასეთი სახეების შექმნით ზაქარია ფალიაშვილმა თავისი შემოქმედება ქრესტომათიულ სიმაღლეზე აიყვანა.

ზაქარია ფალიაშვილის მუსიკა, ქართულ ხალხურ მუსიკალურ მემკვიდრეობასთან ერთად, ქართველი ხალხის მუსიკალური დედაენაა. ეს იც ეპოქის თავისებურების გამომხმეველია, რადგან ილიას, აკაკის, გოგებაშვილის იდეალების განხორციელებაა მუსიკაში.

ზაქარია ფალიაშვილის ცხოვრების და შემოქმედების დიდმა მაგალითმა ბევრი უნდა მოუტანოს ჩვენს ახალგაზრდა ნიჭიერ კომპოზიტორებს. ზ. ფალიაშვილი ინტერნაციონალისტი იყო. დაუვიწყარია მისი მეგობრობა სპენდიაროვთან, ბაჰიბეკოვთან, ტიგრანიანთან. ჩვენ, საბჭოთა კავშირის მრავალეროვნული კომპოზიტორთა ოჯახის წევრები ახლაც ვიღებთ მაგალითს ამ ადამიანებისაგან. მათი ინტერნაციონალური ინტერესები, მათი მემკვიდრეობა, რომელმაც კიდევ უფრო დააახლოვა ამერკავკასიის ძმური ერები, სამაგალითოა. მათმა შემოქმედებამ კიდევ უფრო გაგვაცნო და შეგვაყვარა ერთმანეთი.

ზაქარია ფალიაშვილის უკვდავი მუსიკა, ხალხის სიყვარულით ზეაწეული, ხალხსავე უნათებს გზას. და დღეს მაღლიერი შთამომავლობა სიყვარულით ამბობს:

მარად ინათე, ჩვენო ჩაუქრობელო ჩირაღდანო. დაე, ყოველთვის გზას გვინათებდეს შენი სულმნათი შუქი!

ოთარ თაქთაქიშვილი,
საქართველოს სსრ კულტურის მინისტრი.

საქართველოს სიმღერა

ვინც იცნობს ქართველ ხალხს და მის ლამაზ სამშობლოს — საქართველოს, ვისაც ერთხელ მაინც ჩამოუვლია ჩვენს ტყე-ველსა, ვენახებსა, ბაღნარებსა და იალაღებზე, ვისაც უნახავს მწვანე სამოსელით შემკული შავი ზღვის სანაპირო, მისი ზურმუხტოვანი გორაკები და უგრძვნია ოქროსფერი ხილის სურნელი და სიტკბო, ის ყოველთვის გაიგებდა გულჩათხრობილს, ბრძნულს, ამასთანავე ლაღს, სიცოცხლისუნარიან და სისხლძარღვიან მუსიკას, რომელსაც ქართული ხალხური სიმღერა ეწოდება. ძლიერია ძალა ამ მუსიკისა, რომელსაც აღუბეჭდავს ქართველი ხალხის ჭირი და ვარამი, მისი სულის ძლიერება, მტერზე გამარჯვება, ცხოვრების ღრმა, ფილოსოფიური განჭვრეტა და ბოროტისა და კეთილის ბრძოლის მუდმივი და გარდუვალი კანონი.

ხალხური სიმღერის ოსტატებს გვერდში ედგა უზარმაზარი ძალა, რომელიც ხშირად ეხმარებოდა ხალხურ სიმღერას და, პირიქიოგან, იღებდა მისგან დახმარებას. ეს იყო უზარმაზარი ძალა ხალხური პოეზიისა — ყოველგვარი მთქმელების, მელექსეების, მეშაირეების, მესტვირეების, მეჩონგურეებისა და მეფანდურეებისა. დღესაც მრავალ სოფელში მეფანდურე და მელექსე ერთი და იგივე პიროვნებაა.

ხალხის ეს შემოქმედება საწინდარი იყო იმისა, რომ ქართული პროფესიული სამუსიკო კულტურა გაფურჩქნილიყო და აყვავებულიყო. და ამას ჩვენ მოვესწარით დღეს, საბჭოთა ხელისუფლების პირობებში, როდესაც ვზიმობთ ჩვენი სახელოვანი ადამიანის, დიდად ნიჭიერი და საყვარელი კომპოზიტორის ზაქარია ფალიაშვილის დაბადების 100 წლისთავს.

ზაქარია ფალიაშვილმა ზედმიწევნით კარგად იცოდა ხალხის მუსიკალური ცხოვრება, ზეპირად იცოდა ხალხის შემოქმედების საუკეთესო ქმნილებები. მან ჯერ კიდევ სამუსიკო სასწავლებელში ყოფნის დროს და შემდეგშიც შემოიარა თითქმის მთელი საქართველო, დაწყებული ქართულ-კახეთიდან სვანეთამდე ხალხური ფოლკლორის შეკრების მიზნით, რასაც დასჭირდა თხუთმეტიოდე წელიწადი. დიდი გავლენა იქონია მოზარდ ზაქარიაზე იმდროინდელი ქართველი მოღვაწეების მოწინავე პროგრესულმა იდეებმა, ეროვნულ-განმათავისუფლებელმა მოძრაობამ, რომელმაც ძირფესვიანად შეარყია არსებული წარმოდგენა ხალხზე, იდეებზე, მოვლენებზე. დიდი გავრცელება მიეცა ყოველგვარ საქველმოქმედო მოღვაწეობას, ფრთა გაშალა ქართულმა ლიტერატურამ. განსაკუთრებული კვალი დატოვეს ახალგაზრდა ზაქარიაზე გამოჩენილმა მწერალმა, ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის მგზნებარე ტრიბუნმა, დიდმა ი. ჭავჭავაძემ, და მისმა თანამებრძოლებმა ა. წერეთელმა, ვაჟა-ფშაველამ, ნ. ნიკოლაძემ, შემდეგში ი. ჯავახიშვილმა. ყოველივე ამან ნიადაგი მოამზადა დიდი მუსიკის წარმოქმნისათვის, ისეთი მუსიკის, გაჩენისათვის, რომელსაც ექნებოდა ღრმა ეროვნული და ფემოკრატიული შინაარსი, რომელიც დაყრდნობილი იქნებოდა თვით ხალხის შეგნებაზე, სურვილზე, მისწრაფებაზე, მუსიკის ვაჟკაცურ, ადამიანურ და კეთილშობილურ ხასიათზე.

დიდი გავლენა იქონია ზაქარიაზე აგრეთვე გამორჩენილი ქართველი მოღვაწის ილიო აღნიაშვილის პიროვნებამ. ილიო აღნიაშვილმა 1885 წელს ჩამოაყალიბა ქართული გუნდი, ლოტბარად მიიწვია იმ დროისათვის ცნობილი ჩვენი მუსიკოსი იოსებ რატილი და ქართველ ხალხს შესანიშნავი შესრულებით მოასმენინა მთელი რიგი ხალხური სიმღერები და ახალი საგუნდო კომპოზიციები, რომლებსაც ქმნიდა თვით რატილი. აღნიშნულ გუნდში მონაწილეობდნენ იესე და ზაქარია ფალიაშვილები. მათთან ერთად გუნდში მონაწილეობდნენ მოწინავე ქართველი ახალგაზრდობა და მომავალში მუსიკალური ცხოვრებისა და მოღვაწეობის თვალსაჩინო წარმომადგენლები მ. ბალანჩივაძე, ფ. ქორიძე, ი. კარგარეთელი, ზ. ჩხიკვაძე და სხვები.

ამაკე გუნდმა განსაკუთრებული გავლენა იქონია ჩრდილოეთ კავკასიის ერთ-ერთ ქალაქში ახალგაზრდა დიმიტრი არაყიშვილზე, რომელიც გუნდის სიმღერებით იმდენად „დაავადმყოფდა“, რომ გადაწყვიტა მთელი თავისი სიცოცხლე მუსიკისათვის შეეწირა, ამასთანავე შესანიშნავად შესრულებულმა ქართულმა სიმღერებმა გაუღვიძეს მას ეროვნული მუსიკის სიყვარული და ბიძგი მისცეს შემდგომი მოღვაწეობისა და შემოქმედებისათვის.

ამ გუნდის კონცერტმა დაინახურა დიდი ქება ილია ჭავჭავაძისა, რომელიც ამ მოვლენას გაზეთ „ივერიაში“ გამოეხმაურა მგზნებარე სტატიით (1890 წ). აღნიაშვილის გუნდის კონცერტები ქართველი ხალხის ზეიმად გადაიქცა. ხალხი დაეწაფა მშობლიური მუსიკის შესწავლას, მის გავრცელებას, გუნდების ჩამოყალიბებას, საოპერო ხელოვნების განმტკიცებას. ყველაფერ ამას უყურებდა ახალგაზრდა ზაქარია ფალიაშვილი, მზადდებოდა ნიადაგი დიდი შემოქმედებისათვის.

ამ დროს თბილისის საზოგადოება მაშინდელ სასაზინო თეატრში ისმენდა რუსულ და ევროპულ ოპერებს, რომელთა დადგმასაც ასორციელებდა კომპოზიტორი და დირიჟორი მ. იპოლიტოვ-ივანოვი, სრულდებოდა როსინის, დონიცეტის, ბელინის, ვერდის და გლინკას მუსიკა.

დიდი ღვაწლი მიუძღვის კომპოზიტორ ნ. კლენოვსკის ზაქარიას სამუსიკო განათლებაში. ნ. კლენოვსკიმ ჩაუნერგა დიდი სიყვარული ხალხური შემოქმედებისადმი, იყო მისი პირველი მასწავლებელი კომპოზიციაში და იგი მისი დირიჟორობით უკრავდა სიმფონიურ ორკესტრში ვალტორნას. ამასთანავე ზაქარია უკრავდა ორღანს, ასრულებდა ბახის, ჰენდელის, ბეთ-ჰოვენის და მოცარტის უკვდავ ნაწარმოებებს.

1900 წლიდან ზაქარია უკვე მოსკოვის კონსერვატორიაში სწავლობს ცნობილ კომპოზიტორ სერგეი ტანეევთან. მათმა ურთიერთობამ კარგი ნაყოფი გამოიღო. ზაქარია გახდა დიდი პროფესიონალი, იგი მთლიანად დაეუფლა რთულ საკომპოზიტორო ტექნიკას. გარდა ამისა, მოსკოვის კონსერვატორიაში ყოფნის დროს მან შეაგულიანა თავისი მასწავლებელი, შეაყვარა მას ქართული მუსიკა და აღუძრა სურვილი სვანეთში გამგზავრებისა — სვანური მუსიკის შესწავლის მიზნით. ს. ტანეევმა მართლაც მოიარა ზაქარია ფალიაშვილთან ერთად სვანეთი დიდი კვლევა-ძიებითი და შემოქმედებითი შედეგებით. ეს იყო მუსიკოსების პირველი მოგზაურობა სვანეთში.

დიდად აფასებდა ზაქარია ფალიაშვილი თავის მასწავლებელს, დიდ პოლიფონისტს სერგეი ტანეევს, უდიდესი სითბოთი და სიყვარულით იხსენებდა მის ამაგს. მოსკოვის კონსერვატორიაში სწავლის პერიოდში იგი ასერხებდა არდადეგების დროს კახეთში და გურიაში გამგზავრებას ხალხური მუსიკის შესასწავლად. ამავე დროს ეწაფებოდა ნიდერლანდების მუსიკას, ჰენდელისა და ბახის შემოქმედებას, და თვით ს. ტანეევის კანტატის „იოანე დამასკელის“ მუსიკის ათვისებას.

მოსკოვში ყოფნის დროს ზაქარიამ ადგილობრივ ქართველთაგან ჩამოაყალიბა ქართული გუნდი, რომელიც დიდი წარმატებით გამოდიოდა და ქებას იმსახურებდა. გუნდი ზაქარიას ლოტბარობით მონაწილეობდა ქართველი ლარიბი სტუდენტობისა და 1902 წელს დატესალებული მუშაობელოლუციონერთა საკეთილმოქმედო კონცერტებში.

მრავალი კრებულისა და დამუშავებული ხალხური სიმღერების გამოცემის შემდეგ, იმის შემდეგ, რაც დიდმა კომპოზიტორმა გაიარა გზა გუნდის რიგითი შემსრულებლისა, სოლისტისა, ლოტბარისა, გუნდების და ხალხური სამუსიკო შემოქმედების შემკრებისა, ასეთი დიდი პრაქტიკული მუშაობის და სოლიდური პროფესიული მომზადების შემდეგ ზაქარიამ დაიწყო საოპერო სიუჟეტისა და მასალის ძებნა.

ამ საქმეს დაუფასებელი ღვაწლი დასდო გამორჩენილმა ლიტერატორმა და პედაგოგმა, ხალხური პოეზიის დიდმა მცოდნემ პეტრე მირიანაშვილმა, რომელმაც მიაწოდა კომპოზიტორს „აბესალომ და ეთერის“ დამუშავებული ლიბრეტო, ამოუდგა მას მხარში ხედვით. ლიბრეტო მთლიანად დაწერილი იყო ე. ჯაბადარისა და მისი მეუღლის, უნგრელი ქალის მარგიტ ბარკუნის მიერ.

ამავე დროს ე. ჯაბადარმა მეოთხე სიმფონიის მეორე, გარდამავალ ნაწილში თემად გამოიყენა ქართული ხალხური სიმღერა „მურმან, მურმან, შენსა მზესა, შენი ცოლი რა რიგია?“. ეს ქართული ხალხური თემა საინტერესოა, საერთოდ. ბევრ ქართველ და სხვა კომპოზიტორს ჰქონდა სურვილი დაემუშავებინა იგი (მაგალითად, მ. იპოლიტოვ-ივანოვს, მ. ბალანჩივაძს, კ. ფოცხვერაშვილს და სხვ.), მაგრამ რამდენიმე წლის მოგვიანებით ზაქარია ფალიაშვილმა მთელი სისავსით „აბესალომ“ მეოთხე აქტი და მას დრამატურგიული ფუნქცია მიანიჭა.

ზაქარია ფალიაშვილის ოპერები „აბესალომ და ეთერი“, „დაისი“, მთელი მისი შემოქმედება ქართველი ხალხის უძვირფასესი ქმნილებაა, მათ დაიმკვიდრეს ჩვენს გულში ღრმა პატივისცემა და სიყვარული.

„აბესალომში“ პატარა, მეტად ლაკონიურ შესავალში, სადაც სამი თემაა: აბესალომისა, ეთერისა და მათი განწირულებისა, უკვე მოჩანს ის ტრაგედია, რომელიც კეთილისა და ბოროტის დამოკიდებულებაზე მოგვითხრობს. დიდი ნიჭიერებით დაწერილ ამ შესავალში ღრმად არის გახსნილი გმირების ხასიათი. განა საჭიროა, რომ ადამიანის ხასიათი იწერებოდეს უთვალავი ფურცლებით, მრავალი სურათებით? რამდენიმე ზუსტი შტრიხი ხშირად უფრო ბევრს ლაპარაკობს. მოვიგონოთ მუსორგსკის. ოპერა „ბორისის“ შესავალი, როგორი ნიჭიერებით ასახა მან ძველი რუსეთი, რუსი ხალხის ხასიათი სულ რამდენიმე ტაქტში, საკრავების ძუნწი გამოყენებით. მოვიგონოთ რ. ვაგნერის „ტრისტანი და იზოლდა“. ოპერის დასაწყისის 8-10 ტაქტში მოთავსებულია მთელი მე-19 საუკუნის ჰარმონიის განვითარების კანონები, ამ რამდენიმე ტაქტს მიეძღვნა ევროპის გამოჩენილ ავტორთა უზარმაზარი ლიტერატურა. ტრისტანის და იზოლდას სიყვარულისა და ტრაგედიის ამბავი მთელი სისავსით არის აქ გახსნილი.

მოვიგონოთ ბეთჰოვენის მეცხრე სიმფონიის ფინალი, სადაც ჩელოები და ალტები ჯგუფმოსცემენ მეკობრობის უკვდავ თემას, როგორი ფრაზით ერთვის მათ ფაგოტი! მუსიკალურ ლიტერატურაში ბევრია ასეთი მაგალითი და ასეთი მაგალითების სიმაღლეზე უნდა დავაყენოთ ზაქარია ფალიაშვილის რეკვიემის ხასიათის პატარა შესავალი „აბესალომიდან“. მუსიკის ამ მონაკვეთში მოჩანს ქართველი ხალხის ზარსულის გლოვის სურათი, კონკრეტულ ინდივიდუუმებში, საქართველოს მთიდან წამოსულ ლეგენდარულ-ორატორიულ გმირებში გატარებული მთელი ერის სულის სიღრმე, მისი გულჩათხრობილი ხასიათი, მაღალი ბუნება და რეალობის მადალი შეგნება. შეიძლება ითქვას, რომ ამ პატარა შესავალში მოცემულია ის ემბრიონი, ის საწყისი, რომელიც, შემდგომში, საფუძვლად დაედო მთელ ქართულ საოპერო და სიმფონიურ შემოქმედებას.

„აბესალომის“ მეორე აქტი, ზეიმისა და ქორწილის რიტუალი მუსიკაში გადმოცემულია უტყუარად, მაღალი ოსტატობით. ამ აქტის მუსიკაში გამოყენებულია ისტორიულად დამდგარი მყარი სახეები და ინტონაციები. ძალიან მედიდურად გამოიყურება ოპერაში სიმღერა „ჩაკრულო“, მაგრამ როცა მას შეეხო მუსიკის ოსტატის ხელი, იგი უფრო გაცისკროვნდა, მრავალფეროვნი გახდა მისი ბგერათა პალიტრა. ასევეა სიმღერა „ქართველო, ხელი ხმალს იკარ“ — ძველი ქართული ჰიმნი, რაც შეეხება საყვირების მუსიკას აბიო მეფისა და აბესალომის მოახლოების დროს — აქ კომპოზიტორმა ჭეშმარიტად მიაგნო ჩვენი ძველი დარბაზების, ზეიმებისა და დღესასწაულების ფრიად დამახასიათებელ ინტონაციებს. მოვიგონოთ სვანური საყვირების მოტივები ალიბრეტო მთლიანად დაწერილი იყო ე. ჯაბადარისა და მისი მეუღლის, უნგრელი ქალის მარგიტ ბარკუნის მიერ.

ამავე დროს ე. ჯაბადარმა მეოთხე სიმფონიის მეორე, გარდამავალ ნაწილში თემად გამოიყენა ქართული ხალხური სიმღერა „მურმან, მურმან, შენსა მზესა, შენი ცოლი რა რიგია?“. ეს ქართული ხალხური თემა საინტერესოა, საერთოდ. ბევრ ქართველ და სხვა კომპოზიტორს ჰქონდა სურვილი დაემუშავებინა იგი (მაგალითად, მ. იპოლიტოვ-ივანოვს, მ. ბალანჩივაძს, კ. ფოცხვერაშვილს და სხვ.), მაგრამ რამდენიმე წლის მოგვიანებით ზაქარია ფალიაშვილმა მთელი სისავსით „აბესალომ“ მეოთხე აქტი და მას დრამატურგიული ფუნქცია მიანიჭა.

ზაქარია ფალიაშვილის ოპერები „აბესალომ და ეთერი“, „დაისი“, „ანაკოფელი“, „ანზორ“, „ანაკლია“ ... ...

ზაქარია ფალიაშვილის დაბადების 100 წლისთავი

წლები და სპექტაკლები

ზაქარია ფალიაშვილის ოპერები „აბესალომ და ეთერი“ და „დაისი“ თბილისს გარდა საბჭოთა კავშირის ბევრ ქალაქში დაიდგა.

● „აბშსალომ და ეთერი“ პირველად ნახა მაყურებელმა 1919 წლის 21 თებერვალს თბილისის საოპერო თეატრის სცენაზე ალ. წეწუნავას დადგმით. სპექტაკლს დირიჟორობდა თვით ოპერის ავტორი. აბესალომს მღეროდა ბ. ზალიასკი (ხოლო რამდენიმე სპექტაკლის შემდეგ აბესალომის პარტიაში გამოვიდა ვ. სარაჯიშვილი), ეთერს — ო. ბახუტაშვილი-შულგინა, მურმანს — ხ. ინამშვილი.

● **1931 წელს** „აბესალომი“ დაიდგა ქ. ხარკოვში. ეს იყო პირველი ქართული ოპერა, რომელიც საქართველოს ფარგლებს გარეთ დაიდგა (რეჟისორი ა. ფალავა, დირიჟორი ი. ვეისენბერგი).

● **მოსკოვის** დიდი თეატრის სცენაზე „აბესალომი“ ორჯერ დაიდგა — **1939 და 1946 წელს** (რეჟისორი რ. სიმონოვი, დირიჟორი ა. მელიქ-ფაშაევი).

● „დაისი“ პირველი სპექტაკლი გაიმართა თბილისის საოპერო თეატრის სცენაზე 1923 წლის 19 დეკემბერს. დადგმა განახორციელა კ. მარჯანიშვილმა (რეჟისორი კ. ანდრონიკაშვილი), დირიჟორობდა კომპოზიტორის ძმა ი. ფალიაშვილი. მაროს მღეროდა ე. პოპოვა, მალხაზს — ვ. სარაჯიშვილი, კიაზოს — ი. კრიჟანოვსკი.

● **რუსაულ ენაზე** ფარგლებს გარეთ „დაისი“ პირველად აჟღერდა ქ. სარატოვში 1937 წელს (რეჟისორები ვ. ვრონსკი, ბ. მარტოვი, დირიჟორი ა. სატანოვსკი), ერთი წლის შემდეგ ოპერა დაიდგა უკრაინის დედაქალაქში, 1941 წელს — ქ. ოდესაში, 1943 წელს — ალმა-ატასა და ერევანში, 1950 წელს — ნოვოსიბირსკსა და გორკში, 1956 წელს — ბაქოში, ხოლო 1964 წელს — განმეორებით ქ. სარატოვში.

● ოპერა „ლატავრასა“ პრემიერა გაიმართა თბილისის საოპერო თეატრის სცენაზე 1928 წლის 16 მარტს. სპექტაკლი დადგა ს. ახმეტელმა, დირიჟორობდა ი. ფალიაშვილი.

● **1969 წელს** თბილისის საოპერო თეატრი საგასტროლოდ იყო პოლონეთში, სადაც წარმოადგინა „დაისი“ (ვარშავა და ლოძი).

● **ამჟამად** „აბესალომ და ეთერი“ დასადგმელად მზადდება ლენინგრადის საოპერო თეატრში.

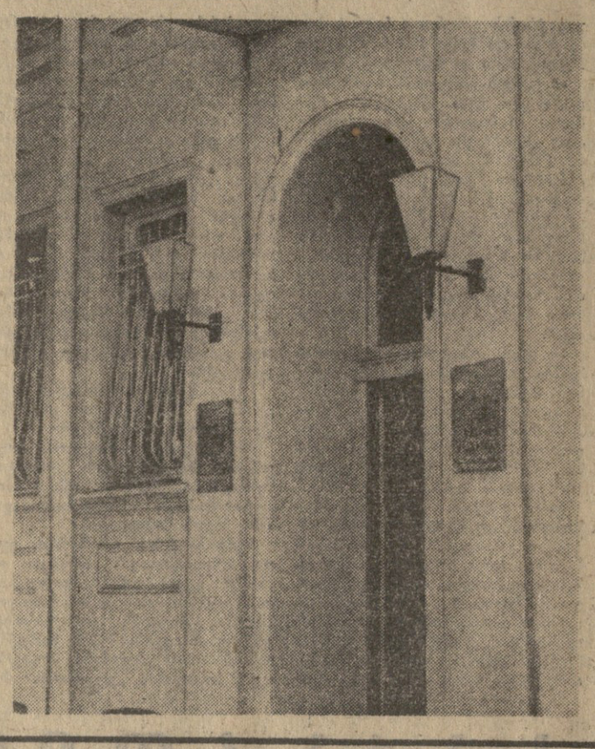

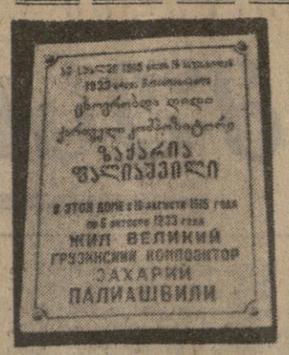

თბილისში, ამ სახლში 1915 წლის 16 აგვისტოდან სიცოცხლის უკანასკნელ დღემდე ცხოვრობდა ქართული საოპერო მუსიკის ბოლოჯი ზაქარია ფალიაშვილი. აქ, ამ ბინაში შეიქმნა ქართული საოპერო მუსიკის უკვალზე მკაფიო ნაწარმოებები „აბესალომ და ეთერი“ და „დაისი“, ზაქარიას შემოქმედების უმთავრესი და უმნიშვნელოვანესი სამუსიკო ნიმუშებიც აქ დაიწერა.

ზაქარიას მიერ შექმნილი ჰანგები ხალხის გულისთქმად იქცა. უველაზე საუკეთესო დღესასწაულები წარმოუდგენელია ამ მუსიკის გარეშე.

1962 წელს ამ სახლში ზაქარია ფალიაშვილის სახლ-მუზეუმი შეიქმნა, რომელშიც დიდი ქართველი კომპოზიტორის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველი სტაციონარული ექსპოზიციაა. სადარბაზო კარის თავზე ლითონ ჭედურობაში ჩანგზე დამკვრელი ქართველი ქალის გამოსახულებაა (ავტორი დ. უოფშიძე). ეს კომპოზიტორის საყვარელი გმირი ეთერია, რომელიც თითქოსდა გიჰმობთ ქართული მუსიკის კლასიკოსის სახლ-მუზეუმში.

სიტყვა — ზ. ფალიაშვილის პრემიის ლაურეატებს

მასწავლებელი, ექიმი, ბარი

დღეს მთელი ჩვენი ხალხი სიყვარულით ხვდება გამორჩენილი ქართველი კომპოზიტორის ზ. ფალიაშვილის დაბადების 100 წლისთავს. ჩემს შემოქმედებითს ცხოვრებაში უდიდესი კეთილი გაკეთა ამ დიდებულმა ადამიანმა და შემოქმედმა. მრავალი მოგონება მაკავშირებს მასთან, მაგრამ განსაკუთრებით დაუვიწყარია ჩემთვის პირველი უშუალო შეხვედრა ზაქარიასთან.

კონსერვატორიის სტუდენტი ვიყავი, ზ. ფალიაშვილი კონსერვატორიის რექტორი იყო.

სტუდენტებს მისი დიდი რიდი და პატივისცემა გვქონდა, რადგან იგი მკაცრი და მეტად მომთხოვნი იყო, ამავე დროს სამართლიანი და მეტად გულისხმიერი. უყვარდა სტუდენტები, ყოველნაირად გვეხმარებოდა.

მეხუთე კურსზე ვიყავი. კონცერტს, რომელშიც წარმატებით ვიმღერე, რექტორიც ესწრებოდა. მე სცენიდან ვგრძნობდი, როგორ ყურადღებით მისმენდა. მეორე დღეს თავის კაბინეტში გამომიძახა. ცოტა არ იყოს ავღელდი. ნეტავ რისთვის მეძახის?... გულისხმგერით შევალე კაბინეტის კარი. შემოდი, შემოდი, — დამიძახა. რექტორის ტონმა გამამხნევა და გაბედულად მივუახლოვდი. ზაქარია ადგა, ხელი მოპხვია და მითხრა: აბა, ჩემო პეტრე, მალე კონსერვატორიას დამთავრებ და კარგი იქნება, რომ კურსდამთავრებულს კიაზოსა და მურმანის პარტია მზად გქონდეს. მე თვითონ გამეცალინებო და გაკვეთილი მეორე დღისათვის დამინიშნა.

პირველად კიაზოს პარტიას მოვკიდეთ ხელი. როდესაც ჯერი მიდგა ყოველი ფრაზის მუსიკალურ დამუშავებაზე, გამიჭირდა. რაღაც ისე ვერ გამომდიოდა, ავტორს რომ უნდოდა, ერთხელ გამიწყრა. შენგან არაფერი გამოვა, დროს ტყუილად ვხარჯავო, და ნოტები გაჯავრებით დახეოა. მე გალახულივით ავდექი და კარისაკენ წავედი. ეროი უყურეთ, მომესმა ზაქარიას ხმა. ახლავე მობრუნდი, წახვალ ადვილია, სწავლაა ძნელი! მე, რა თქმა უნდა, მაშინვე შევბრუნდი: შენდეგ ვმუშაობდი გაორკეცებით. მინდოდა საყვარელი კომპოზიტორის ქუბა დამესახურებინა. და ... ერთხელ კიდეც მითხრა, ყოჩაღ, სწორედ ასე უნდაო. პარტიის შესწავლაში ძალიან დამეხმარა ზაქარიას ძმა დიონეზი ივანე ფალიაშვილი.

თეატრში რომ მოვედი, პირველად კიაზოს პარტია ვიმღერე, რომლის სცენურ დამუშავებაში დიდად დამეხმარა ცნობილი რეჟისორი ა. წუწუნავა. ჩემი კიაზო ავტორსაც მოეწონა. მალე თეატრში მურმანის პარტიაც ვიმღერე.

ამის შემდეგ ხშირად შეეხვედრივარ ზაქარიას. ენგიჩარიც ვიმღერე ოპერა „ლატავრაში“. დღეს ბედნიერად ვგრძნობ თავს, რომ მისი სახელობის პრემია მომენიჭა. ამაზე მეტი სიხარული რა უნდა იყოს ქართველი მომღერლისათვის!

პეტრე ამირანაშვილი,
სსრ კავშირის სახალხო არტისტი, ზ. ფალიაშვილის სახელობის პრემიის ლაურეატი.

უსაყვარლესი

არ არსებობს ჩვენში მოქალაქე, რომელიც არ დამტკბარიყოს გენიალური ზაქარიას უკვდავი მელოდიებით, მისი მომხიბლავი ჰანგებით. მე ბედნიერად ვთვლი თავს, რომ ჩემი შემოქმედებითი ცხოვრების დედაარსი სწორედ ამ გამორჩენილი კომპოზიტორისა და დიდი ადამიანის სახელთან არის დაკავშირებული.

სულ პატარა ვიყავი, როდესაც პირველად ოპერა მოვისმინე და ეს იყო „აბესალომ და ეთერი“. იმ დროდან დაიწყო ჩემი სიყვარული მუსიკისადმი, ჩემი ბავშვური ოცნება — გავმდარიყავი აბესალომი და დამეთრგუნა მურმანის ბოროტება. ჩემი პირველი გამოსვლა, როგორც დამწყები მომდერლისა, იყო აბესალომის პარტიაში თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახელობის კონსერვატორიის საოპერო სტუდიის სცენაზე. მაშინ მე-5 კურსის სტუდენტი ვიყავი. შემდეგ გავხდი თბილისის საოპერო თეატრის სოლისტი. მახსოვს — სულ ახალგაზდას მომანდეს აბესალომის პარტია. მღელვარებით ველოდი შეხვედრას სპექტაკლის დირიჟორთან ო. დიმიტრიადისთან. პარტია შესწავლილი და დამუშავებული მქონდა თვითონ დიდებულ აბესალომთან, ჩემს პედაგოგ დ. ანდღულაძესთან, რომელთანაც მეცადინეობას დღესაც განვაგრძობ, დამოტრიადი კმაყოფილი დარჩა.

პრემიერის შემდეგ მთელი ჩემი ცხოვრება მკვიდრად დაუკავშირდა აბესალომს. თითქმის ყველა სეზონში ვმღეროდი აბესალომის პარტიას. დაუვიწყარი იქნება ჩემთვის ქუთაისის ოპერა ფილიალის ჯახსნაც, სადაც ისევ აბესალომით წარვდექი მნობლიერ ქალაქის ქუთაისის მაყურებელთა წინაშე, როდესაც მეკითხებიან, შენს რეპერტუარში ყველაზე მეტად რომელი პარტია გიყვარსო, ისევ და ისევ ვუპასუხებ: აბესალომი! ჩემს კოლეგებთან ერთად და მედგა ამირანაშვილებთან ერთად მივიღე ოპერის ქართული მომღერლისათვის უმაღლესი ჯილდო — ზ. ფალიაშვილის სახელობის პრემია. ეს დიდ სიხარულს მეგრის და დიდ პასუხისმგებლობას მაკისრებს.

ზურაბ ანჯაფარიძე,
სსრ კავშირის სახალხო არტისტი, ზ. ფალიაშვილის სახელობის პრემიის ლაურეატი.

გულის ნაწილი

ზაქარია ფალიაშვილი ჩემი უსაყვარლესი კომპოზიტორია. მისი ოპერები ჩემი რეპერტუარის მშვენებაა. არ ყოფილა არც ერთი სეზონი, რომ მის ოპერებში არ მემღეროს, როგორც ჩვენს სცენაზე, ისე რესპუბლიკის გარეთაც — მოსკოვში, ლენინგრადში, ვოლგოგრადში, ბაქოში, ერევანში, პოლონეთში და სხვაგან, სადაც ჩვენი თეატრი საგასტროლოდ იმყოფებოდა. ხოლო როდესაც კონცერტებით გამოვდივარ ჩვენს ქვეყანაში თუ უცხოეთში, ფალიაშვილის მუსიკა ჩემი მუდმივი თანამგზავრია. ეს მუსიკა ყველასთვის მახლობელი და გასაგებია, ამიტომ ყველგან აღტაცებით ხვდებიან მას. მე დიდი სიყვარულით ვმღერი როგორც მაროს, ისე ეთერის პარტიას. ვერ გეტყვით, რომელი უფრო მიყვარს. ორივე ქართველი ქალის სულიერ სამყაროს გადმოსცემს, ამიტომ ორივე ჩემი გულის ნაწილია და ერთმანეთისაგან ვერ ვარჩევ.

ზ. ფალიაშვილის საიუბილეო ზეიმს ჩემს ხმას ვუერთებ და ვამბობ, რომ მისი სახელობის პრემიის ლაურეატი გავხდი. ეს ყველაზე საპატიო ჯილდოა ჩემთვის.

მედეა ამირანაშვილი,
საქართველოს სსრ სახალხო არტისტი, ზ. ფალიაშვილის სახელობის პრემიის ლაურეატი.

სურათებზე: სცენები „აბესალომ და ეთერის“ ახალი დადგმიდან თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრის სცენაზე.

ფოტო ვლ. ბინზაურგისა.

მეცნიერის დამსახურება

ვ. პარაკაძე — საერთაშორისო აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმთან არსებულ მეცნიერების ისტორიოსთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე, პროფესორი **ვახტანგ პარაკაძე** არჩეულია მეცნიერების ისტორიოსთა პარიზის საერთაშორისო აკადემიის წევრ-კორესპონდენტად. ამას იუწყება მეცნიერების ისტორიისა და ფილოსოფიის საერთაშორისო კავშირის ვიცე-პრეზიდენტი, პროფესორი ამოტ გრიგორიანი წერილში, რომელიც რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტს რაფიელ დვალს გამოუგზავნია.

ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა დოქტორი ვ. პარაკაძე პირველი ქართველი მეცნიერია, რომელსაც ეს საპატიო წოდება მიენიჭა. მეცნიერული საქმიანობის მეოთხედი საუკუნე მან მე-4—მე-19 საუკუნეების იმ ძველი ქართული ძეგლების შესწავლას მოახმარა, რომლებიც ფიზიკის ელემენტებს შეიცავენ. იგი აღრეთვე სწავლობს ქართველი და რუსი ფიზიკოსების ურთიერთობას. უკვე ათი წელია, რაც პროფესორი ვ. პარაკაძე სწავლობს ევროპელ და ამერიკელ მეცნიერთა ნაშრომებს და მათს გავლენას ფიზიკის განვითარებაზე საქართველოში უკანასკნელი სამასი წლის მანძილზე.

პროფესორი ვ. პარაკაძე ბევრი საერთაშორისო კონგრესის, კონფერენციისა და სიმპოზიუმის მონაწილეა. სპეციალისტთა დიდი შეფასება დაიმსახურეს მისმა ნაშრომებმა: „ვასილ ციხარელის მე-4 საუკუნის ძეგლის „ექვსთა დღეთა“ შესწავლა“, „უფლისწულ დავით ბაგრატიონის „შემოკლებული ფიზიკა“, ანტონ ბაგრატიონის „ვოლფიანური თეორიული ფიზიკის“ თარგმანი და კომენტარები, აღრეთვე პეტრე ბაგრატიონის, მ. ლომონოსოვის, ნ. ბორის, ვ. ფრანკლინის, ლეონარდო და ვინჩის, ვ. პეტროვისა და სხვათა ნაშრომების კვლევამ.

მეცნიერთა დიდი ყურადღება დამმსახურა საზღვარგარეთ გამოქვეყნებულმა პროფესორ ვ. პარაკაძის ნაშრომებმა „XX საუკუნის საქართველოს ფიზიკოსთა მიღწევები“, „პეტრე ბაგრატიონი“, „ანტონ ბაგრატიონი“, „რუსი და საზღვარგარეთელი ფიზიკოსების იდეები გასულ საუკუნეთა ქართველი მეცნიერების ნაშრომებში“, „ქართული ფიზიკის ანტეკურობა და თანამედროვეობა“.

— ამას წინათ მეცნიერების ისტორიკოსთა საერთაშორისო კავშირის ვიცე-პრეზიდენტთან რენე ტატონთან და ზოგიერთ ქართველ მეცნიერთან ერთად, — თქვა საქმიანის კორესპონდენტთან საუბარში ვ. პარაკაძემ, — დავწერე ფრანგი მეცნიერის, აკადემიკოს ჟ. ბრისონის შემოქმედებისადმი მიძღვნილი სტატია. იგი ქართულ, რუსულ და ფრანგულ ენებზე გამოქვეყნდა.

გამომცემლობა „მეცნიერებაში“ დასაბეჭდად მზადდება წიგნი „მსოფლიოს ფიზიკოსები“, რომელიც ჩემი პირველი წიგნის „მსოფლიოს გამოჩენილი ფიზიკოსების“ გაგრძელებაა. ეს წიგნი გამოვდა 1967 წელს. ეამთავრებ მუშაობას მონოგრაფიებზე „ფრანგი ფიზიკოსები“ და „ისტორიული ციდები ფიზიკაში“. გარდა ამისა, ახლო მომავალში წარმოებას გადავცემ ფიზიკის რუსულ-ქართულ ტერმინოლოგიას.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ა. ლომინაძე

ხანმოკლე, მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა სოციალისტური შრომის გმირი, ხელმ წევრი 1939 წლიდან, სამეცნიერების ჯანის ქარხლაშვილ მართველოს დირექტორი ანდრეი ხაშუნ-ძე ლომინაძე.

ა. ლომინაძე დაიბადა 1908 წელს ჯანის რაიონის ს. ზეინდარში, გლეხის ოჯახში. სწავლობდა ჯერ ზეინდრის დაწყებით სკოლაში, ხოლო საშუალო განათლება მიიღო ქ. ქუთაისში.

1932 წელს ა. ლომინაძემ დაამთავრა საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის და მიიღო აგრონომ-ზოოტექნიკოსის სპეციალობა. ა. ლომინაძე 1932-1933 წლებში მუშაობდა საქართველოს სსრ მიწამომქმედების სახალხო კომისარიატში ინსტრუქტორად. 1933 წლიდან 1942 წლამდე — წყალტუბოს რაიონის ფარეხანაყანევის საშუალო სკოლის დირექტორად, ხოლო 1942 წლიდან 1944 წლამდე — წყალტუბოს რაიონის სამხედრო კომისარიატში მეორე ნაწილის უფროსად. 1944-1945 წლებში — სოფელ ზეინდრის შუალორის კოლმეურნეობის თავმჯდომარედ. 1945 წლიდან 1947 წლამდე — ჯანის რაისაბჭოს აღმასკომის სოფლის მეურნეობის განყოფილების გამგედ. 1947 წლიდან 1960 წლის დეკემბრამდე იგი იყო ჯანის მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარე. 1960 წლიდან სამეტრესტის ჯანის ქარხანათაამართველოს დირექტორია.

თითქმის სამი გასული წლის მუშაობის მანძილზე მან თავი გამოიჩინა, როგორც უნარიანმა და საქმის მცოდნე, პრინციპულმა და გულისხმიერმა მუშაკმა. სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებასთან ერთად იგი აქტიურ მონაწილეობას იღებდა საზოგადოებრივ საქმიანობაში. წლების მანძილზე არჩეული იყო საქართველოს კპ ჯანის რაიკომისა და ბიურის წევრად. სწორმელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატად.

სამშობლოს წინაშე ა. ლომინაძის დამსახურება და ღვაწლი პარტიამ და მთავრობამ ღირსეულად დააფასა. 1948 წელს მას მიენიჭა სოციალისტური შრომის გმირის წოდება. დაჯილდოებული იყო ორი ლენინის ორდენით და მედლებით.

ა. ს. ლომინაძის ნათელი სახელი ხუთ ოდამ დარჩება მისი აღზრდილებისა და ამხანაგების გულში.

ამხანაგების ჯგუფი.

ოსტატი უსწრებს თსუთმეტ გროსმაისტერს

ლენინგრადი. („კომუნისტის“ კორ.). ერთმა ჟურნალისტმა ძალიან კარგად თქვა ხარკოველ ვ. სავონზე, ეს ოსტატის მუნდირში გამოწყობილი გროსმაისტერი გახლავთო. ახლა სავონი საერთად ჩაიცვამს „გროსმაისტერის მუნდირს“. ზედიზედ ოთხი ყაიმით მან უკვე შეასრულა პროგრამამინიმუმი, მოაგროვა გროსმაისტერის ბალი. ახლა დგება ჩემპიონობისათვის ბრძოლის საკითხი. აქ ვ. სავონს ერთი, მაგრამ ფრიად საშიში მეტოქე ჰყავს — მ. ტალა. ვ. სავონი 15 გროსმაისტერს უსწრებს.

მეთვრამეტე ტურში ვ. სავონმა ვაადო პარტია ნ. კრეტინუსთან, ხოლო მ. ტალმა — ვ. გელერთთან. ლ. შტერინმა დაამარცხა ლ. შამეოვინი, ი. ბელაშოვმა — კ. გრიგორიანი, ა. ლეონინმა — მ. ტალიმანოვი. ყაიმზე შეთანხმდნენ ი. პლატონოვი და ლ. პოლუგაევსკი.

ეძებნასეკვარ ქულით...

ძალთა საკავშირო საჭადრაკო ჩემპიონატის სოჭის ფინალურ ტურნირზე გათამამდა 7 ტური. წარმატებით იბრძვის ლენინგრადელი ოსტატობის კანდიდატი ლევიტინა, რომელსაც 6,5 ქულა აქვს და ლიდერობის განაგრძობს. მეშვიდე ტურში ლევიტინამ დაამარცხა კოსტოპლოოვა.

ამავე ტურში მკრტიჩიანმა მოუგო ბალაშოვას, ზატულოვსკაიამ — ფომენას, კაკაბაძემ — რანიკუს. სემიონოვასა და ბელავენეცის პარტიაში მეტოქენი ყაიმზე შეთანხმდნენ. დანარჩენი პარტიები გადაიდო.

ოთხი ტურის შემდეგ 3 ქულით პირველ ადგილზეა ოსტატი თ. გიორგაძე. დღეს მეხუთე ტურში ყურადღების ცენტრშია ნ. გაფრინდაშვილი — ნ. ალეშანდრიას პარტია.

ვ. გოგლიძის მემორიალი

გუშინდელ მეოთხე ტურში მოულოდნელად დამთავრდა ბ. გურგენიძე — თ. გიორგაძის პარტია. მე-18 სვლაზე გურგენიძეს ძმიმე. შეცდომა მოუვიდა, დაკარგა მსვლელი და მაშინვე დანებდა. ნ. გაფრინდაშვილმა შავებით ძველინდური დაცვის ერთ-ერთი მწყვანე ვარიანტი აირჩია ე. პეშიხლთან (ჩეხოსლოვაკია). შუა თამაშში მსოფლიო ჩემპიონმა აშკარად აჯობა მეტოქეს და ხელსაყრელ უპირატესობაზე განალაგა თავისი ძალები. პარტია გადადო ნ. გაფრინდაშვილს უპირატესობით. პორტიმშა დაამარცხა გუფელდი. დანარჩენი პარტიები გადაიდო.

ოთხი ტურის შემდეგ 3 ქულით პირველ ადგილზეა ოსტატი თ. გიორგაძე. დღეს მეხუთე ტურში ყურადღების ცენტრშია ნ. გაფრინდაშვილი — ნ. ალეშანდრიას პარტია.

ჩოგბურთი

თბილისის კორტებზე რამდენიმე დღეა გრძელდება შეჯიბრება ჩოგბურთში ჩვენი ქვეყნის პირველობაზე.

ვაკთა წყვილებში ჩვენი ქვეყნის უძლიერესმა დუეტმა — მეტრეველმა და ლიხაჩოვმა ადვილად დაამარცხეს ესტონელები სეპი და ლანგე 6:3, 6:2. შერეულ წყვილებში მეტრეველმა და მოროზოვამ სძლიეს თუზარელსა და ახალაძეს (2:0) და მეოთხედფინალში გავიდნენ. ბაქშევეა-ლეონესის წყვილმა მოუგო ჩუვირინა-კაკულიას დუეტს 2:6, 6:3, 6:4.

რამდენიმე სტრიქონით

● **ლვოვში** გამართულ „პურეეესტნიკის“ მშვილდოსანთა საკავშირო ჩემპიონატზე ქუთაისელმა სპორტსმენმა ქ. ლოსაბერიძემ 663 ქულა შეაგროვა და 14 ქულით გაუმჯობესა მსოფლიო რეკორდი.

● **თბილისში** დამთავრდა საქართველოსა და რუმინეთის გუნდების საერთაშორისო შეჯიბრება ხასტენდო სროლაში. ხატრანშეო სროლაში უძლიერესი იყო ზ. მაჩხანელი, მრგვალ ხტენდზე სროლაში — რუმინელი გ. პინტილიე. გუნდურ ჩათვლაში გაიმარჯვეს საქართველოს მსროლელებმა.

● **ტაშკენტში** ფინიში ჭქონდა მეოთხე საერთაშორისო ტურნირის სამბოში. წონითი კატეგორიის მიხედვით წარმატება ხვდათ საბჭოთა სპორტსმენებს — გ. კიმს, ნ. ასლანოვს, კ. გურასიმოვს, ს. კურბანოვს, ა. ფედოროვს, ნ. იულდაშევს, კ. რომანოვსკის, გ. მალენკინს, ვ. ტრეტიაკოვს, ვ. ნაუნინს.

● **ბაკმართა** „ა“ კლასის მეორე ჯგუფის მეოთხე ზონის გუნდების საკავშირო პირველობის მორიგი მატჩები ფეხბურთში. აი მათი შედეგები:

„ტრუდი“ (ვორონეჟი) — „მეშახტი“ (ტყიბული) 4:0, „ხიმიკი“ (ნოვოსიბირსკი) — „დილა“ (გორი) 1:1, „მოტორი“ (ვლადიმირი) — „მეტალურგი“ (რუსთავი) 1:1, „სპარტაკი“ (კოსტრომა) — „მერცხალი“ (მახარაძე) 1:0, „სატურნი“ (რიბინსკი) — „ოლიმპია“ (ფოთი) 0:0, „დინამო“ (ბათუმი) — „დინამო“ (სოხუმი) 4:2.

● **გუშინ** გორში დამთავრდა ბაბინის პროფესიული კავშირებისა და გორის პედაგოგიური ინსტიტუტის ძიუდოისტთა გუნდების საერთაშორისო შეხვედრა. ორი დღის ასპარეზობის შედეგია 10:3 მასპინძელთა სასარგებლოდ.

ოფიციალური ცხრილი

მოგებებიანი ანაბრების მოგებათა 68-ე ტირაჟისა, რომელიც შედგა დგება ჯავაში 1971 წლის 7 ოქტომბერს.

მოგება ხვდა საქართველოს სსრ შემნახველ სალაროებში მოთავსებული მომგებიანი ანაბრების ანგარიშების შემდეგ ნომრებს:

ანგარიშების №№	მოგებათა ოდენობა პროცენტობით ანაბრის საშუალო თანხის მიმართ	ანგარიშების №№	მოგებათა ოდენობა პროცენტობით ანაბრის საშუალო თანხის მიმართ
ა 33	25%	ა 526	100%
ა 50	25%	ა 597	50%
ა 83	25%	ა 614	25%
ა 122	25%	ა 659	25%
ა 197	25%	ა 705	25%
ა 235	25%	ა 722	25%
ა 243	25%	ა 761	25%
ა 317	25%	ა 825	25%
ა 326	100%	ა 846	25%
ა 366	200%	ა 904	25%
ა 404	25%	ა 923	50%
ა 479	25%	ა 987	25%
ა 481	25%		

შემნახველ სალაროებში, სადაც ანგარიშების რიცხვი ათასზე მეტია, მოგება ყველა მომდევნო ათასეულში ხვდა იმავე ანგარიშებს, რომლებიც პირველ ათასეულშია, ე. ი. ა 33, ა 1033, ა 2033, ა 50, ა 1050, ა 2050 და სხვ.

ტირაჟის ჩამტარებელი კომისიის თავმჯდომარე ჯავის რაიონის მშრომელთა დეპუტატების რაისაბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარის მოადგილე ვ. ოსტაპენი.

ხატირაჟო კომისიის თავმჯდომარის მოადგილე საქართველოს სსრ სახშრომშემსალაროებისა და სახკრედიტის სამმართველოს ოპერატიული განყოფილების უფროსი ა. შტეინბერგი.

კომისიის პასუხისმგებელი მდივანი საქართველოს სსრ სახშრომშემსალაროებისა და სახკრედიტის სამმართველოს უფროსი ინსპექტორი მ. თამასიძე.

დისერტაციების დაცვა

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ეკონომიკისა და სამართლის ინსტიტუტი

28 ოქტომბერს დღის 12 საათზე ინსტიტუტის სხდომათა დარბაზში (მახარაძის, 14) ეკონომიურ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად **ოთარ კონსტანტინეს-ძე ავალიშვილი** დაიცავს დისერტაციას თემაზე: „საქართველოს სსრ შიმპანური ღვინისა და ღვინომასალის მრეწველობის ეკონომიკის საკითხები“.

28 ოქტომბერს დღის 2 საათზე ინსტიტუტის სხდომათა დარბაზში (მახარაძის, 14) ეკონომიურ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად **ლეონი კონსტანტინეს-ძე ბანგურია** დაიცავს დისერტაციას თემაზე: „საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განვითარება (1921-1941 წწ.)“.

დისერტაციების გაცნობა შეიძლება ინსტიტუტის ბიბლიოთეკაში.

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი

(ძერჟინსკის ქ. № 8):

26 ოქტომბერს, დღის 12 საათზე **ნელი ვლადიმერის ასული არშბა** ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად დაიცავს დისერტაციას თემაზე: „მახვილის ბუნება და მისი გავლენა ფონეტიკურ პროცესებზე აფხაზურ ენაში“.

დისერტაციის გაცნობა შეიძლება ინსტიტუტის ბიბლიოთეკაში.

ტელევიზია

13 ოქტომბერი

პირველი პროგრამით

11.05 — ახალი ამბები (გადმოცემა მოსკოვიდან), 11.15 — დოკუმენტური ფილმი „მონრეალი, ექსპო-67“, 12.05 — ძველი რუსული რომანსის ქართული შესრულებები — განმეორებით, 12.50 — სატელევიზიო დადგმა „ანგელოზის ეუბა“ (I ნაწილი), 18.05 — ახალი ამბები, 18.10 — კინონარკვევი, 18.20 — ბავშვებისათვის „გაბედული ფოტომონადირე“, 18.35 — გადაცემა „ხალხის სახელით“, 18.50 — „ჩვენი ინტერვიუ“, 18.55 — ევროპის ჩემპიონატი ფეხბურთში: ჩრდილოეთ ირლანდიის ნაკრები — საბჭოთა კავშირის ნაკრები (ბელფასტიდან), 20.50 — „ნოამბე“ საინფორმაციო პროგრამა, 21.25 — ახალგაზრდა შემოქმედთა გამოფენაზე, 21.55 — მხატვრული ფილმი „უკანდახევა გზა მოჭრილია“ (III სერია), 22.45 — „ვრემია“ (გადმოცემა მოსკოვიდან), 23.15 — კონცერტი.

მეორე პროგრამით

19.05 — სკოლების დასახმარებლად: შრომითი სწავლება (ლაბორატორიული სამუშაოები ლითონზე), 20.05 — განცხადებები, 20.10 — სტუდენტთათვის — ლექცია ხაზვაში, 21.15 — ტექნიკურ-ლოგიკური ენის გამოყენების ზოგიერთი საკითხი მათემატიკის სასწავლო კურსის პროგრამაში), 20.05 — განცხადებები, 20.10 — სტუდენტთა დასახმარებლად — ლექცია პოლიტიკურ ეკონომიაში, 21.15 — სტუდენტთა დასახმარებლად: ლექცია მასალათა გამძლეობაში, 22.20 — საქართველოს ფერადი ტელევიზია „დოკუმენტური ფილმი“ შვიდი ნამიჯი ჰორიზონტამდე“.

თეატრები

13 ოქტომბერი

ზ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო აკადემიური — დაისი; რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო აკადემიური — ფედრა; მარჯანიშვილის სახელობის სახელმწიფო აკადემიური — ჭირვეული ქმრის მორჯულება; ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიის — ჩემი სიდედრი.

რედაქტორი
დ. მეედლიშვილი.

კომუნისტი 380008 თბილისი-8, ლენინის 14, რედაქტორის მოადგილეების — 99-93-06, 99-05-09, პ/მ მდივნის — 99-72-30, სამდივნოსი — 99-66-10, განყოფილებებისა: პარტიული — 99-87-61, პროპაგანდის — 93-22-93, მრეწველობის — 93-20-34, სოფლის მეურნეობის — 99-52-46, საბჭოთა მშენებლობის — 93-18-76, მეცნიერების, უმაღლესი სასწავლებლებისა და სკოლების — 93-27-58, ლიტერატურისა და ხელოვნების — 99.55-01, ინფორმაციის — 93.16-90, უცხოეთის — 99-60-21, წერილების — 99-73-24, ილუსტრაციის — 93.28-54.

КОМУНИСТИ ИНДЕКС 66442 ᲡᲐ 03128 ხელ. კპ ცკ-ის გამომცემლობის სტამბა, 380008 თბილისი-8, ლენინის ქ. 14.

ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ ᲓᲐ ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲔᲑᲘ